

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis
Nider de ordine predicatorum**

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Nonu[m] de fructib[us] beator[um].

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

Inferitus et egle meriti pmi scz essentia
lis p radice charitatis habedo solam
voluntatem ad martyrii quaz martyr in
actu mereat p martyrii, in non marty-
ratus non ventet ad aureola nisi p
martyrabit. Et sic etiam est de aliis duabz
aureolis pariformibz fm Tho. sentien-
dū. Scendū etiam fm eundem q meriti
aureole pot intendi dupl. Uno modo
ex parte radicis scz charitatis. Alio modo
ex parte opis. Continuit em aliquis duos
quoz ymus ex minori charitate malo-
tormentum martyrij hz. vel magis p
dicationi instat. aut etiam magis se a dele-
ctionibz carnis elongat. In tertiō q
meriti q attendit penes radicē. non rū-
det intēsio aureole. h intēsio auree. h
intēsionē meriti q est ex gne actū rūdet
intēsio aureole. vñ pot eē q aliquis mi-
nus i martyrio meret quam ad essen-
tiale pmi q habebit p martyrio ma-
iorē aureola. Capitulum ix.

Dicitur dicendum est q sunt fructū
debitū b̄is qbusdā vñ oibus. d
quo notat Tho. i. liij. dis. xliz.
q fructū de q loquunt p̄ps. Matth. xiiij.
et Iuc. viij. que dividit in tricesimū. le-
xagesimū et centesimū q qdaz pmi
qd debet hoī ex h q de carnali vita in
spūale trāsit. et rūdet illi virtuti fructus
p̄cipue q hoīem p̄cipue a sublecione
carnis liberat. h aut̄ facit p̄tinētia sola
qz p ea rep̄munt delectatōes q maxie
gustū spūal dulcedinis impediunt qne
fructū suo noīe importat. Nā p delecta-
tōes venereas aīa p̄cipue corpori sūbt
tur adeo ut i actū carnali. fm Hiero.
nec spūs p̄phie corda p̄phaz tāgit. nec
in illa delectatōe ē possibile aliqd itel
ligere. vt phs dic. vij. elb. et id p̄tinētia
magis corndet fructū q alteri virtutis

Huius aut̄ fructū silitudo sic accepit
Fructū est ex semie surgit. Fructus
aut̄ fm h pot p̄dixit ex semie. qvis se-
metius ē efficax ad puereduz hūores

terre i suā naturā. Et quanto hec v̄tus ē
efficacior et terra ad h patior. tāto fru-
ctus sequitur berior. Spūale aut̄ semē
qd i nob seminas ē v̄bū dei. Dñ quanto
aliquis magis i spūalitatē p̄uertit a car-
ne recedēs. tāto i eo ē maior fructū ver-
bi dei. Secundū h igit̄ fructū differt ab
aureola. qz aureola cōsistit in gaudio
qd habet de opis pfectiōe. h fructū
in gaudeo qd habet de ipsa dispositio-
ne opant fm gradū spūalitatis i quē
p̄ficit ex semie v̄bī dei. Dñ sic aureo-
la non debet cui libet vīctorie. h excelle-
ti. et cū h in materia excellēti. Ita fru-
ctus suo modo q importat delectationē
debitū p p̄tinētia a vehemēti delecta-
tionē. id dabat illi virtuti non q sp̄irent
minores delectatōes sic gustus. p̄ta
abstinentia. h dabat illi q sp̄irent ma-
iores scz venereas. sic p̄tinētia castitati
elb. li. de q̄tuor coequis dī. q sicut
videm i officijs agriculturē q oē qd
fructū fert terra ē. h in cultorū gustat et
p̄cipit ipm fructū. Sic etiam terra cor-
poris n̄rivel anīe fert fructū. h aīa gustat
ipm seu spūs. Est aut̄ fructū p̄prie
q generat ex gno cadēte i terrā. ad qd
vīnificādū et fōnēdū et nutrēdū h ter-
ra vītē. sic dīcū ē ei a principio. Ger-
minet terra herbā vītē et faciente se
mē iux gen suū. Continētia aut̄ ē fm
delectatōes carnis p̄tinētia illud ad
qd p̄tate acceperat p̄mis hō. et tenet ac-
cidēs p̄tinētia qd ē vīgītias nascit no-
bitū i agro corpis n̄rī vt facili exco-
lat. Dñ qz fortitudo q ē circa cultū ex
trīsecū vel resistētia passiōnū. et p̄li-
monia circavītū. et insitētia circa extī
secos actū q oīa minorē labore exiguit
non est fructū de q nūc loq̄mū. h circa
venerea q maḡ idigēt cultū. h q̄tē
res. q sūt ḡdus fructū. h. Iuc. viij.
et Matth. xiiij. q tres. videlicet tricesimū
sexagesimū et centesimū. q dāne in p̄ia
q̄s triplex ḡdus p̄tinētia ineruit in via

Preceptum X

Cap. IX

Cui^{rō} est. q^r p cōtinētiā cui fruct^r re-
spondet hō i qī dā spūalitatē adducit
carnalitote abiebra. Et iō fīm diversuz
modū spūalitatis quē pīnētia facit.
dīversi fruct^r dīstinguunt^r. Est. n. qdā
spūalitas nēcessaria ad salutē. et qdā sup
ab undans. Nēcessaria qdē spūalitas
est in hō q recītudo spūs ex delectati-
one carnis nō puertat. qdē sit cū aliq^s
fīm rectū ordinē rēnīs vītī delectabili-
bus carnis. et hō est spūalitas pīnigato-
rū. Spūalitas hō supabūdās ē. p quā
hō ab hīmōi delectatiōib^r carnis spīm
suffocatib^r oīno se abstrabit. hō pīnig-
at duplī. vī respectu solū pīnītīe futu-
ri tīpis. et hō ē spūalitas vīdīaz. vīl est re-
spectu cuīslībz tīpis pīnītīe. pīnītīe fu-
turi. et hō ē vīgīnū. Seruāib^r g^r pīnētī
tīa pīnigale. dat in pārtia fruct^r trīcesi-
mus. vīdīale sexagesimū. vīgīnālē cē-
tēsimū. Cui^{rō} fīm Cho. et Alb. vbi. s.
assignari pōt ex līpā nā nūero p. Trīce-
narīns. n. numer^r ex dīctu ternarī in
denarīi surgit. Et autē ternarī nume-
rus oīs relī pīfectio vi dī p cēt. Et hō in
se pīfectionē quādāz oīb^r cōem. s. pīnītī
pī. medīz finis. Vī pīnētīer cōiugatī
assīgnat ternarī i qb^r supra ob-
seruantī decalogi qui p denarīi des-
gnat nō addī pīfectio nīsī cōis sine q
nō ē sal^r. seruāt emī bonī pīnigati dena-
rīi decalogi. et pīnētī se a trib^r malis
cīrcūtātīs vīdīlīz a tīpe indebito a pīo-
na indebita. et a cīrcūstanita indebita.
Idcirco stipes pīnētī eo uīz ramo tri-
plīcī dilatāt^r merito hēbit fructū trīce-
simū. Sexagenarī autē nūerū ex-
dīcūlī senarī i denarīi surgit seu cau-
sat. Et hō se ad trīceitātū in dupla pī-
pītīde. idcirco sīgē fructū vīdīalē pīnētī
qī. qī hō cōtīnet. pī respectu oīm pīo-
nay. Scđō pīnētī respectu oīs futuri
tīpis. et sic duplī excedit pīnigale. id du-
plū fructū hō respectu pīnigato vīde-
licet sexagesimū. Del etiā vīdīals de-

betur sexagesimus. qī. lx. cōponūt ex
denario et senario. vīdīe autē vere fūat
denarīi preceptorū et cū hō senarīi ope-
rū mīscōde eo qī nec marītū futūrū nec
natos in futūrū hōt pīuidere. Et sic sti-
pes decalogi in duplīcī ramo arbores
cōtīgū excedit. id sexagesimū fructū
habebūt. Cētenarī autē pīnētīer re-
spōder hōginītati. qī denarīi ex cū dī
cītu cētenarīi surgit ē limes et termin^r
numero p. sīlī hōginītā tener spūalita-
tis līmitē seu apīcē. qī ad eaz nīhil de
spūalitā addīt pōt. Cōtīnet emī virgo ab
oībus a qbus pīnigatī vīdīe. et cū hoc
cōtīnet triplicī tīpe pīfecte. vīdīlīz pītī-
to. pīnītī futuro. id nonagenarī hōginīt
b^r debet. hō qī sup hō votū emītīntū con-
tinētī hōginītā. vel saltē firmū pīsī-
tū addīt sup tīta tīga. Idcirco cētenarī
us eis merito debet. quāz stipes ē ob-
seruantī decalogi. et rāmi decuplices.
Dubitāt hīc pīmo. vīz aliq^s de fru-
cīb^r debēt infāntib^r post baptīsmūz
mortuī. hō. Alb. vbi pīs qī nō pro-
pīte. Fruct^r emī pīrie debēt laborant^r
Est autē infāntū fruct^r munētīs potī
qī vīlus vīl laborī. sīc sī ager. pīfert ali-
qua qī spōtē nascūt ex būfīcio solīs tīm
Sol emī iūstīcī pro pīnītīs laborant^r
quib^r vt sup rācītū ē eo pī innocentī et
intēgrītās alīqō gāndīi in pārtī da-
bit. Dubitāt scđō. vīz bīnubīs. t. qī
secūdārīo nūpīerūt debēt fruct^r sexa
gesimus postqī pīnētī altero cōtīgūz
mortuī. hō. qī nō propīte fīm Alb. et
Pe. pa. vbi pīs. qī cōtīnētīa vīdīalēs
a secūdārīo nūpīerūt abstīnet. Dubitāt
tertīo. vīz istī qī nūqī in mīrimonto fu-
erunt nec vīgīnītātē seruātīntū an fru-
cītū altīqē habeāt. hō. qī scđ. Vīz Pe.
pa. dis. xxix. Sīcūt ad aureolam nō
suffīcīt vītītē seu pīpositū sine effēctū sīc
nec ad fructū. Hā si qīs incontīnētē in
mōte penīteat cū pīpositō pīnētī. au-
reā quidē hō. hō nō fructū. qī vīo corrū-

pias peto. penitentia est sancta. cu pro
posito primi soli matrimonialiter fra-
cum habebit tricesimum. si cu prossi-
to cotinendi similes habebit fructus se-
xagesimum. centesimum autem habere no
pot sic nec aureola. qz corder corpe
corruptus est. Ad idem est Tho. eadem
dicitur. Fructus non oibus pleniunt
saluadis. sic p3 de his qz in fine penitentie
et incotinenter vixerunt. Eis n. non fru-
ctus sacerdotiale primum debet. nec cuius-
bet videtur. sed ei soli qz ponit servare
viduitatem. et qz seruat sexagesimum debe-
tur fructus. Dicitur Tho. ubi prius

I tur fruct^o. **N**orat tū Chō. vbi prius
q̄ fruct^o tripl̄ accipit. **O**no mō et di-
cium ē hacien^o. **S**cđo mō fruct^o spiri-
tualis sum iſ ad modūz et s̄lititudinem
corporalis fruct^o. **I**n̄ḡium corporalis fra-
ctus ē quoddā cōmodū qđ ex labore
agriculture expectaſ. et sic fructus di-
cit illud p̄mīū qđ hō p̄sequit̄ ex labo-
re q̄ in hacita laborat. et sic oē p̄minz
qđ in futuro habebit ex n̄ris laborib^o
fruct^o dicit. Et sic accipit **A**o. vi. **H**a-
betis fructū vestrū in sanctificationē.

Remanebo vobis eternam. **C**ertio sumitur
fructus spiritualiter pro eo quod reficit tim-
or quia non sicut primi finis. **E**t sic virtu-
tes fructus dicuntur in quantum mente sinece-
ra delectatio ne reficiuntur. **A**mb. dicit.
Et sic accipit Gal. v. **F**ructus autem spi-
ritus sunt charitas, gaudium, etc. vbi po-
nuntur duodecim, quod Tho. exponit ubi
dicitur dices, quod fructus spiritus sunt quae in hac
vita in aia perstingunt ex semina libere gerentes.
Et ponit apostolus primo preceptores in aia in-
terioribus quoniam. Secundo septem preceptores in aia
exterioribus. **P**rimo enim interius perficit aia in
corde per amorem, quod primum principium mo-
tuum virium interiorum est inclinatio ad
bonum quod de amore siue charitas. Secundo
perficit per gaudium amorem, quod ultimum terminum
quod perficitur interior est gaudium quod procedit
ex perfecta rei per charitatem amare, quod non habet
charitatem, habet quod amat, et sic perstingit.

gaudiu. **T**ertio pfecte pace, tunc n. amas pacem hz qm rem amata sufficiet posse et res amata sufficiens est amati ppter sua pfectioez. **Q**uarto pfecte patia. sicut enim qd pacem perturbat aduersa qd. hz qd perficit patia. qd facit aduersa patieter tollere rare. **D**u^o **L**uc. xxj. In patia rea possit debitiss alias vias. **Q**uinto pfecte loganimitate. qd dilatio boni amati etiam impedit gaudiu. hz quia dilatio pfecte loganimitas qd expectatio no frigida. **P**ro **M**at. xxiiij. Qui perseveraverit usq; in fine hic saluus erit. **H**exto pfecte boitate qd sequentia ad extirpationem pfecteunt. qd sicut aut iuxta nos ut proximi aut supradicti de aut ifrati sensitivaz corporis. **P**ratio qd in corde i ordine ad proximum pfecte bonitas p reciat bonavoluntate. est enim bonitas rectitudine et dulcedo animi. qd oib; alijs qd bñvitis. qd **L**uc. vij. Non pfecte benignitas pfecte i ordine ad proximum. ut qd ei bona sua largiter dôceret. vñ benignitas dñ qd bona igneitas qd facies hoiem fluere ad proximum. i. rex largitas **A**li. li. **C**or. ix. **D**ilectio datorum diligite de. **D**u^o **C**ol. iiiij. Induite benignitatem. **O**ctauo pfecte misericordiae qd quis patieter sustinet proximi molestias. de qd **M**att. xi. **D**iscite a me. quis mitis sum et humilis corde. **N**ono si de pfectimur ad peccatum nos Fides. n. est hz cognitio qdā inuisibilium certitudine ne qdā hz illud **G**en. xv. Credidit abraham deo et reputatio est ei ad iusticiam. **D**e primo modestia ad id qd infra nos est. corporis pfectioez in exteriorib; acutib; nascent. **D**uodecimo modestia seu dictis modis ipso interior pfecte continetia qd etiam a licetis abstineri. **D**uodecimo castitas qd licetis recte vesti. hec de Tho. **G**al. v.

Capitulum.x.
Eritis indectimuz gaudium ex
insecu corporis erit de societate